

ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η αρχή της ισότητας των φύλων στην Ελλάδα καθιερώνεται με το Σύνταγμα του 1975. Με αφετηρία αυτή τη συνταγματική αρχή ψηφίστηκαν σημαντικοί νόμοι που αφορούν τους τομείς Οικογένειας, Παιδείας, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης, Μητρότητας, Υγείας, ΜΜΕ, Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Βίας, Εγκληματικότητας.

Το καθοριστικό βήμα για την κατοχύρωση της ισότητας των δύο φύλων έγινε μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, όπου εξαιτίας της έλλειψης εργατικών χεριών, η γυναίκα αναλαμβάνει σημαντικές θέσεις στην πολεμική και μη βιομηχανία και συντελεί στη διάσωση της παγκόσμιας οικονομίας. **Όταν έληξε ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος(1945), ο ΟΗΕ διακήρυξε την ισοτιμία της γυναίκας.**

ΦΕΜΙΝΙΣΜΟΣ: Αποτελεί ένα κοινωνικό κίνημα, που έχει αφετηρία τον περιορισμό ή την εξάλειψη της έμφυλης ανισότητας και την προώθηση των δικαιωμάτων, των συμφερόντων και των ζητημάτων των γυναικών στην κοινωνία. Υποστηρίζει τη χειραφέτηση της γυναίκας και την εξίσωσή της με τον άνδρα σε κοινωνικό, πολιτικό, αστικό, οικονομικό, εκπαιδευτικό, επαγγελματικό επίπεδο. Ετυμολογικά προέρχεται από τη λατινική λέξη femina = γυναίκα.

Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

- **Οι παρωχημένες αντιλήψεις για τη θέση και το ρόλο της γυναίκας μέσα στην κοινωνία άρχισαν να εξαλείφονται με την είσοδο του εικοστού αιώνα.** Μια πολύ σημαντική κατάκτηση είναι η νομική εξίσωσή της με τον άνδρα και η κατοχύρωση των πολιτικών και κοινωνικών της δικαιωμάτων. Επομένως, αντιλήψεις που ταύτιζαν τη γυναίκα με έναν καθαρά οικιακό ρόλο και με την αποκλειστική ανατροφή των τέκνων εγκαταλείπονται σταδιακά.
- Στη σημερινή εποχή η γυναίκα **αποκτά ισότιμη εκπαίδευση με τον άντρα** και συγκροτεί μια ολοκληρωμένη και πολύπλευρη προσωπικότητα.
- Ξεχωρίζει και συχνά υπερτερεί σε ακαδημαϊκό επίπεδο. **Θριαμβεύει στην επιστημονική έρευνα.**
- **Διακρίνεται στον πολιτικό στίβο** και καταλαμβάνει θέσεις εξουσίας(αξιώματα βουλευτού, πρωθυπουργού, προέδρου).
- **Διαπρέπει καλλιτεχνικά.**
- **Καταξιώνεται στον αθλητικό χώρο.** Καταλαμβάνει σπουδαίες διακρίσεις σε μεγάλες αθλητικές εκδηλώσεις.
- **Είναι επιφορτισμένη και με το ρόλο της ανατροφής των παιδιών,** αλλά πλέον έχει τη δυνατότητα να μοιράζεται τις ευθύνες και με το αντρικό φύλο, χωρίς να αυτό να εκλαμβάνεται ως αναχρονιστική αντίληψη.

- **Αναρριχάται στον επαγγελματικό στίβο** και καταξιώνεται ακόμα και σε επαγγέλματα, που παλαιότερα θεωρούνταν καθαρά «ανδρικά». Συνεπώς, **χειραφετείται**, αποκτώντας οικονομική ανεξαρτησία.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΑΝΙΣΟΤΗΤΑΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ ΦΥΛΟ

- Παρόλη την πρόοδο που έχει επιτευχθεί, όσον αφορά στην εξίσωση των δύο φύλων εντοπίζονται και στη σύγχρονη εποχή - κυρίως στις αναπτυσσόμενες χώρες, αλλά και στον δυτικό κόσμο – φαινόμενα άνισης μεταχείρισης του γυναικείου φύλου. Συγκεκριμένα :
- Βάσει στατιστικών στοιχείων και ερευνών, στις αναπτυσσόμενες κυρίως χώρες, οι γυναίκες δεν έχουν το δικαίωμα στην εκπαίδευση και λαμβάνουν κατώτερη μόρφωση από τον άνδρα.
- **Η ανεργία είναι ένα φαινόμενο κοινωνικής παθογένειας, που πλήττει περισσότερο τις γυναίκες, ακόμα και εάν είναι άρτια καταρτισμένες σ' έναν επιστημονικό τομέα και πληρούν όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις.** Ο σεξισμός, που επικρατεί σε επαγγελματικό επίπεδο, έχει τις ρίζες του σε βαθιές προκαταλήψεις ότι εκείνες είναι ανίκανες σε σχέση με τον άνδρα να ανταπεξέλθουν στα καθήκοντά τους και υποτιμώνται. Σε άλλες περιπτώσεις, δεν αναρριχώνται σε υψηλά επαγγελματικά πόστα ή ακόμα δεν προσλαμβάνονται, λόγω μιας ενδεχόμενης εγκυμοσύνης, που θεωρείται από τους εργοδότες μειονέκτημα και χάσιμο παραγωγικού εργατικού χρόνου.
- **Οι οικονομικές απολαβές των γυναικών συχνά είναι μικρότερες σε σχέση με εκείνες του άνδρα**, για τον ίδιο τύπο επαγγέλματος και για παρεμφερή απόδοση και ποσότητα εργασιακού μόχθου.
- **Η εκλογή, η συμμετοχή και η αντιπροσώπευση του γυναικείου φύλου στα κέντρα λήψης πολιτικών αποφάσεων είναι ελάχιστες.** Έτσι, ο ανδρικός πληθυσμός υπερτερεί και σχεδόν πάντοτε έχει την πλειοψηφία στη βουλή, στις κοινοτικές επιτροπές, στα δημοτικά συμβούλια και στην ανάληψη ανώτερων πολιτικών καθηκόντων.
- **Οι ιστορικά άνισες σχέσεις εξουσίας μεταξύ των ανδρών και των γυναικών έχουν οδηγήσει στην εκδήλωση βίαιων συμπεριφορών κατά των γυναικών.** Η βία, που υφίστανται οι γυναίκες τόσο σωματικά, όσο και ψυχικά, αποτελεί έναν από τους θεμελιώδεις κοινωνικούς μηχανισμούς, μέσω των οποίων οι γυναίκες τοποθετούνται ακούσια σε υποδεέστερη θέση συγκριτικά με τους άνδρες. Ο δομικός χαρακτήρας της κοινωνίας αναπαράγει και διαιωνίζει φαινόμενα έμφυλης βίας, τα οποία είναι ριζωμένα σε ιστορικά επιβεβλημένες ανισότητες ανάμεσα στα δύο φύλα και στηρίζονται στην υποτίμηση και την παρεμπόδιση της εξέλιξής τους (ψυχολογική καταπίεση, βιασμοί, βαιοπραγίες).
- **Η γυναίκα έχει γίνει κατά καιρούς αντικείμενο χρήσης από τη βιομηχανία της διαφήμισης.** Γίνεται αποκλειστικά σύμβολο ομορφιάς και έτσι υποτιμάται η αξιοπρέπεια και οι υπόλοιπες εκφάνσεις της προσωπικότητάς της. Επίσης, πολύ συχνά προβάλλονται μονοδιάστατα και άλλες πτυχές της προσωπικότητας μιας γυναίκας, όπως αυτή της νοικοκυράς ή της μητέρας, γεγονός που περιορίζει τους ρόλους της και **αναπαράγει στερεότυπα.**
- **Η γυναίκα συχνά εξωθείται στην εγκατάλειψη της επαγγελματικής της σταδιοδρομίας, για να προσηλωθεί στα οικογενειακά της καθήκοντα**, που συνδέονται με την ανατροφή των τέκνων

και την ανάληψη του νοικοκυριού. Φυσικά, η ανάληψη των συγκεκριμένων ρόλων δεν αναγνωρίζεται, ούτε ανταμείβεται επάξια, επειδή εκλαμβάνεται ως δεδομένη.

- Σε χώρες, κυρίως αναπτυσσόμενες, σε κλειστές κοινωνίες της υπαίθρου, καθώς και σε ορισμένες χώρες, που διέπονται από ένα θεοκρατικό τρόπο σκέψης, οι γυναίκες καταπιέζονται και δεν απολαμβάνουν τις ελευθερίες και τα κεκτημένα ανθρώπινα δικαιώματα [εκπαίδευση, ψυχαγωγία, εργασία, ενδυμασία].

ΑΙΤΙΑ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΑ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΑ ΔΥΟ ΦΥΛΑ

- Ο σεξισμός, που είναι μια έκφανση του ρατσισμού, που βασίζεται στην άποψη ότι υπάρχουν δύο βιολογικά και κοινωνικά φύλα, οι άνδρες και οι γυναίκες. Σε καθένα από αυτά, αποδίδονται συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και γενετικές προδιαθέσεις και ως αποτέλεσμα, τα δύο αυτά φύλα δε μπορεί να είναι ίσα. Η απόδοση συγκεκριμένων ικανοτήτων τόσο στους άνδρες, όσο και στις γυναίκες οδηγεί αναπόφευκτα στη δημιουργία κοινωνικών απαιτήσεων και προσδοκιών από το κάθε φύλο. Στις περισσότερες κοινωνίες, η αρρενωπότητα είναι άρρηκτα συνυφασμένη με τη δύναμη και την κυριαρχία. Στον αντίποδα, η θηλυκότητα είναι ταυτόσημη με τη σωματική αδυναμία, την υποταγή, την τρυφερότητα και τη φροντίδα. Με λίγα λόγια, η στερεοτυπική κοινωνική πραγματικότητα δεν επιτρέπει στους άνδρες να λυγίζουν και να είναι ευαίσθητοι και συγκαταβατικοί και αντίστοιχα στις γυναίκες να κατέχουν θέσεις εξουσίας και ισχύος.
- Η οικογένεια, ως πρωτογενής φορέας κοινωνικοποίησης συντελεί τον πιο ουσιαστικό ρόλο, όσον αφορά στη διαμόρφωση σωστών προτύπων και ηθικών αξιών απέναντι στους νέους. Συγκεκριμένα, όταν επικρατεί ισότητα ανάμεσα στους δύο γονείς μέσα στην οικογένεια και φέρονται ο ένας στον άλλο με στοργή, τότε τα παιδιά μαθαίνουν να αντιλαμβάνονται τον ισότιμο ρόλο των δύο φύλων. Παράλληλα, σ' ένα υγιές οικογενειακό περιβάλλον οι άνδρες μαθαίνουν να σέβονται το γυναικείο φύλο και να μην επιχειρούν να το υποβιβάζουν με κανένα τρόπο, είτε με τη χρήση σωματικής είτε ψυχολογικής βίας.
- Το σχολείο, ως προέκταση της οικογένειας αναπαράγει στερεότυπα, που καλλιεργούνται στην οικογένεια. Αυτό ενισχύεται και με την ανοχή των εκπαιδευτικών, εφόσον δεν αντιδρούν έμπρακτα σε περιπτώσεις υποβιβασμού, διακρίσεων και βίας απέναντι στο γυναικείο φύλο. Η εκπαίδευση οφείλει να προσανατολιστεί ανθρωπιστικά και να άρει τον στείρο τρόπο γνώσης, που δεν προάγει την αλληλεγγύη και την αγάπη μεταξύ των μαθητών, καθώς και την πολύπλευρη αξία της ισότητας.
- Τα ΜΜΕ προβάλλουν πολλές φορές το πρότυπο υπεροχής του άνδρα και υποβιβάζουν το γυναικείο φύλο περιορίζοντάς το σε καθορισμένους και στερεοτυπικούς ρόλους. Ειδικότερα, την παρουσιάζουν αδύναμη και κοινωνικά καταξιωμένη μόνο στο πλευρό ενός άνδρα. Επιπλέον, την παρουσιάζουν ως σύμβολο του ερωτικού πόθου και αποκλείουν άλλες πτυχές της προσωπικότητάς της. Η εν λόγω τακτική χρησιμοποιείται συχνά από τους διαφημιστές, με αποτέλεσμα η γυναίκα να καταλήγει ως αντικείμενο χρήσης από τη βιομηχανία της μόδας και της διαφήμισης.
- Εντοπίζεται μεγάλη ανεπάρκεια στο νομικό πλαίσιο, το οποίο είναι περισσότερο προσαρμοσμένο και καλύπτει τις ανάγκες και τα δικαιώματα των ανδρών. Ειδικότερα, σε επαγγελματικό επίπεδο, γίνονται διακρίσεις όσον αφορά στην πρόσληψη των γυναικών, επειδή θεωρούνται ανίκανες από τους άνδρες εργοδότες και ότι προορίζονται μόνο για τη δημιουργία

οικογένειας. Ακόμη, οι διευκολύνσεις (κρατικά επιδόματα, δωρεάν φύλαξη τέκνων) απέναντι στις εργαζόμενες μητέρες είναι ανεπαρκείς και πολλές φορές εξαναγκάζονται να επιλέξουν ανάμεσα στη μητρότητα και την εργασία.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ – ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ

- Οι γυναίκες, ήδη φορτωμένες με πολυάριθμες ευθύνες, διαψεύσεις και απογοητεύσεις, είναι πολύ επιρρεπείς σ' αυτή την ψυχολογική χειραγώγηση, που τις κατευθύνει να ψωνίζουν πράγματα σαν λύση στα προβλήματα τους. Είναι επιφορτισμένες με το ρόλο της μητέρας, της νοικοκυράς και της εργαζομένης, γεγονός, που τις επιβαρύνει ψυχολογικά και τις οδηγεί σε μια μορφή επίπλαστης θεραπείας των προβλημάτων τους (χαρακτηριστική είναι η χρησιμοποίηση του ξενικού όρου “shopping therapy”).
- Επιπλέον, στα ΜΜΕ προβάλλεται η ομορφιά και η μόδα, που απευθύνεται αποκλειστικά στο γυναικείο φύλο. Η υπερπροβολή της ομορφιάς είναι ένα πολύ αποτελεσματικό κίνητρο αγορών, επειδή οι γυναίκες, που καταναλώνουν τα περισσότερα θεωρούν τον εαυτό τους πιο ευτυχημένο και επιτυχημένο. Η διαφήμιση παρουσιάζει τη γυναίκα ως άκριτο καταναλωτή, ενώ τα υλικά αγαθά αποκτούν γι' αυτήν μια άλλη διάσταση και μετατρέπονται σε αξίες.
- Οι γυναίκες, που προβάλλονται στις διαφημίσεις, αποτελούν πρότυπα ομορφιάς, φαινόμενο που συνοδεύεται από παρενέργειες, όπως η εμπορευματοποίηση της ίδιας της ομορφιάς, η δημιουργία άγχους και συμπλεγμάτων κατωτερότητας, καθώς και η χρησιμοποίησή τους ως σεξουαλικά υποχείρια.
- Ορισμένες διαφημίσεις από την άλλη παρουσιάζουν και υποστηρίζουν την πολυσχιδή φύση της γυναίκας, η οποία κατορθώνει να συνδυάσει έξοχα και αποτελεσματικά τους πολλαπλούς ρόλους, που επωμίζεται (άψογη εμφανισιακά, ιδανική σύζυγος, τέλεια επαγγελματίας, εξαιρετική μαγείρισσα, πολύ καλή νοικοκυρά, ιδιαίτερα μορφωμένη). Με τον τρόπο αυτόν δημιουργούνται ανασφάλειες σε πολλές γυναίκες, που δέχονται τον διαφημιστικό αυτόν βομβαρδισμό.

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ

- Είναι σημαντικό να επισημάνουμε ότι δεν πρέπει να επιδιώκουμε τον «εξ ανδρισμό» της γυναίκας, αλλά τον εξανθρωπισμό του γυναικείου φύλου. Οι ίδιοι οι κοινωνικοί φορείς οφείλουν να αποκαταστήσουν μια αδικία, η οποία διαιωνίζεται και διαπράττεται στο πρόσωπο των γυναικών σε όλους τους τομείς. Όλοι οι άνθρωποι συμπεριλαμβανομένων και των ίδιων των γυναικών οφείλουν να αλλάξουν νοοτροπία, την οποία θα μεταδώσουν απλόχερα στις επερχόμενες γενιές. Η απόδοση συγκεκριμένων ικανοτήτων τόσο στους άνδρες, όσο και στις γυναίκες οδηγεί αναπόφευκτα στη δημιουργία κοινωνικών απαιτήσεων και προσδοκιών από το κάθε φύλο. Τέτοιου είδους στερεότυπα, οφείλουν να καταργηθούν και να αντιμετωπίζονται ισότιμα και τα δύο φύλα.

- Το νομοθετικό πλαίσιο οφείλει να αλλάξει περαιτέρω και να καταργήσει ορισμένους αναχρονιστικούς και απάνθρωπους θεσμούς, ώστε να λειτουργεί με πιο δίκαιο τρόπο το οικογενειακό και εργατικό δίκαιο.
- Η μόρφωση των γυναικών είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη συνειδητοποίηση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών , που οφείλει να προασπίζεται. Η διεύρυνση των πνευματικών οριζόντων θωρακίζει τη γυναίκα και της επιτρέπει την ενεργό διεκδίκηση της εξίσωσής της με τον άνδρα μέσα στο κοινωνικό πλαίσιο.
-
- Η εκπαίδευση, παρέχει τα κατάλληλα εφόδια στη γυναίκα, ώστε να είναι χρήσιμη στον επαγγελματικό στίβο. Με αυτόν τον τρόπο, θα είναι σε θέση να εξασφαλίσει την οικονομική της ανεξαρτησία, που θα την οδηγήσει στην χειραφέτησή της και θα την εμποτίσει με αυτοπεποίθηση, απαλλάσσοντάς την από τις κοινωνικές ανασφάλειες.
- Ο κρατικός φορέας θα μπορούσε να παρέχει κονδύλια, για να εξασφαλίζουν τις κατάλληλες συνθήκες στην εργαζόμενη μητέρα, ώστε να εργάζεται και ταυτόχρονα να εκτελεί τα καθήκοντα της ανατροφής των παιδιών. Ο εν λόγω συνδυασμός, μπορεί να επιτευχθεί μέσω της δημιουργίας περισσότερων χώρων φύλαξης παιδιών, της εξέλιξης της τηλεργασίας, της εξασφάλισης ευέλικτων ωραρίων και της παροχής επικουρικών επιδομάτων.

○